

Staten og Den norske kirke –

Svar fra Sveio kirkelige fellestråd

234

Kirkelig opplysningsvesen.	
KI	
Søknad: 200665811	Dato: 081206
Post: Ki-501	Post:

Spm. 1: Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Tre medlemmer frå Sveio fellestråd går inn for:

Staten bør føre en aktivt støttende religionspolitikk. Det skal være full religionsfrihet i Norge. Staten skal legge forholdende til rette for utøvelsen av religiøs virksomhet blant annet gjennom å sikre en tilstrekkelig finansiering til de ulike tros- og livssynsamfunn. Selv om Grunnloven fremhever "den evangelisk-lutherske religion" som den dominerende og den som står nærmest statsforfatningen, skal andre livssynsamfunn være sikret både økonomisk grunnstøtte og tilskudd til seremonirom.

Fire medlemmer frå Sveio fellestråd går inn for:

Prinsippet om *tros- og livssynsfrihet* og prinsippet om *ikke-diskriminering* bør ligge til grunn for en aktivt støttende tros- og livssynspolitikkk. Det er statens ansvar og oppgave å legge til rette for innbyggernes tros- og livssynsutfoldelse, både juridisk, praktisk og økonomisk. Det er og viktig at religion er og har en naturlig plass i det offentlige rom. Samtidig må dette ikke bryte med prinsippet om *tros og livssynsfrihet* og *ikke-diskriminering*. Det betyr at den enkelte har rett til å ha den tro eller livssyn som han/hun vil, alene eller sammen med andre. Ingen skal bli utsatt for tvang som begrenser muligheten til å velge en tro eller et livssyn, eller diskrimineres på bakgrunn av religiøs eller livssynsmessig tilhørighet. Man skal kunne ha både frihet *fra* religion og frihet *til* religion.

Med dagens ordning opplever tros- og livssynsminoriteter seg til tider diskriminert i Norge. Dette kan vi høre fortellinger om fra både Humanetisk Forbund og frikirkene. Siden minst halvparten av regjeringen må være medlemmer av Dnk har heller ikke kirkestatsråden eller regjeringen frihet til å velge livssyn. Vi har også sett antydning til at staten og politikerne gjennom økonomiske tilskudd ønsker å legge føringer på pengebruk i kirken og føringer på hva som politikerne mener er akseptabel teologi. Siden sentrale avgjørelser om kirkens indre forhold og organisering (f.eks. utnevning av biskoper og proster) blir bestemt av politikerne, stiller enkelte spørsmål ved om også Dnk har livssynsfrihet.

2. Den norske kirke som statskirke:

Spm 2: Dnk som statskirke (1)bør fortsette, (2.)bør avvikles, (3) vet ikke/ønsker ikke å svare

Tre medlemmer frå Sveio fellestråd går inn for:

Alt.1

- At statskirkeordningen bør videreføres. Dagens kirkeordning, med sin store oppslutning og organisering også i vår tid, har vist seg å være en tjenelig og god ordning både for kirken og samfunnet.
- Statskirkeordningen er den beste garantien for å sikre at det på lang sikt finnes en åpen, inkluderende, landsdekkende og likestilt folkekirke i hele Norge.

- Erfaring gjennom tidene har vist at gjeldende ordning gir rom for ulike teologiske syn, og på den måten har vært en garanti for bredden og mangfoldet i det kirkelige landskap.
- Statskirkeordningen gir all religion/livssyn betydning i det offentlige rom og sikrer disse like økonomiske rammevilkår.
- Statskirkeordningen vil, gjennom sin offentlige forvaltning, fortsatt være en viktig kultur og tradisjonsbærer i vårt land.
- Ordningen har også vist seg å sikre at Den norske kirke er en nasjonal og enhetlig kirke, samtidig som den opprettholder nærheten og samspillet mellom religionsutøvelse og lokale myndigheter.
- At de to alternativene i Gjønnnes-utvalget som innebærer en oppheving av statskirkeordningen ikke gir de nødvendige garantier for at disse viktige og grunnleggende prinsipper og verdier kan videreføres.
- At det fortsatt er mulig å tilpasse, reformere og utvikle Den norske kirke videre innenfor dagens grunnlovsforankring.

Fire medlemmer frå Sveio fellestråd går inn for:

Alt. 2: bør avvikles

Den nåværende statskirkeordningen bør avvikles fordi den har vist seg å bryte med prinsippet om tros- og livssynsfrihet og prinsippet om ikke-diskriminering. Vi mener kirkelig statsråd ikke har legitimitet som en del av kirkestyret for Den norske kirke. Selv om Dnk som statskirke avvikles, er det viktig at dette ikke medfører at Dnk som folkekirke svekkes. Uavhengig av organisering er det viktig at Dnk forblir en *åpen folkekirke*. Det er mulig å la Dnk forbli den samme kirke som folk kjenner, men med endrede relasjoner til staten.

Spm 3: I hvilken lov bør Dnk være forankret? 1. Grunnloven, 2. Egen kirkelov vedtatt av Stortinget, 3. Lov om trossamfunn, 4. Vet ikke/ønsker ikke å svare

Tre medlemmer frå Sveio fellestråd går inn for:

Alt. 1: Den norske kirke bør være forankret i grunnloven.

De vil påpeke at Gjønnnes-utvalgets Modell 2 (rammelov) vil innebære at Stortinget, avhengig av skiftende flertall, vil kunne vedta endrede rammer for Den norske kirke gjennom allminnerlig flertall. En grunnlovsendring krever på sin side 2/3 flertall.

En eventuell endring av kirkeordning vil være en så grunnleggende endring av vårt lands konstitusjon at spørsmålet om et eventuelt skille mellom stat og kirke bør legges fram for folket i en folkeavstemning.

Fire medlemmer frå Sveio fellestråd går inn for:

Alt. 2: Egen kirkelov vedtatt av Stortinget

Dagens lovforankring av Dnk i Grunnloven er vanskelig i forhold til prinsippet om tros- og livssynsfrihet. Samtidig har kirke og folk i Norge en lang og sammenvevd historie, som det er viktig å ikke rive over eller bryte. Kirken må ikke miste kontakten med folket, og folket må ikke miste sin kirke. Den beste måten å ta vare på den særegne stilling som Dnk har i vårt land, uten å bryte med prinsippet om tros og livssynsfrihet, vil være å ha en egen særlov for Dnk. Samtidig kan man ha en egen grunnlovsforankring av denne særloven. Dette er av Gjønnnes-utvalget kalt "lovforankret folkekirke".

Det betyr at Dnk som nasjonal organisasjon blir et eget rettssubjekt, på samme måte som lokalmenigheten er det i dag. De oppgaver som per i dag ligger til det kongelige

kirkestyret(regjeringen), dvs. blant annet utnevning av biskoper og proster osv, overføres med dette til kirkens egne valgte organer.

Spm 4: Hvordan bør Dnk finansieres? 1. Gjennom medlemsavgift, 2. Medlemsavgift med noe støtte fra staten, 3. Støtte fra det offentlige med noe medlemsavgift, 4. Offentlig finansiering uten medlemsavgift, 5. Vet ikke

Tre medlemmer frå Sveio fellesråd går inn for:

Den norske kirke bør ha en offentlig finansiering.

Dersom kirken helt eller delvis finansieres gjennom medlemsavgift, vil prinsippet om at bare dåp kvalifiserer til medlemskap være brutt. De er bekymret for at dette vil svekke folkekirken i Norge. Det kan også innebære at frikirkesamfunn og andre livssyn helt eller delvis får avkortet sin statsstøtte. Det kan lett oppstå store forskjeller mellom resurssterke og resurssvake menigheter og kan føre til et redusert kirkelig tilbud i deler av Norge.

Erfaringene fra Sverige viser at innføringen av frivillig kirkeskatt har ført til en avskalling på ca 1 prosent i året siden skillsmissen mellom stat og kirke, til sammen flere hundre tusen medlemmer. Dette er ti ganger mer enn den årlige utmeldingen fra Den norske kirke. En tilsvarende svekkelse av medlemsgrunlaget i Den norske kirke vil over tid undergrave kirkens bærekraft i samfunnet.

Fire medlemmer frå Sveio fellesråd går inn for:

Alt. 4: Offentlig finansiering uten medlemsavgift

Det er statens oppgave å føre en aktivt støttende religionspolitikk, også økonomisk. Til nå har det eneste kriterium for medlemskap i Dnk vært dåp. En medlemsavgift, uavhengig av størrelse, vil svekke dåpen som eneste kriterium for medlemskap og vil dermed bidra til å svekke Dnk som en åpen folkekirke.

Spm 5: Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikes? 1. Valgordningen bør være som i dag, 2. Øke bruken av direkte valt til kirkens besluttede organer, 3. Vet ikke. 4. Eventuelle andre forslag

Tre medlemmer frå Sveio fellesråd går inn for:

Uansett hvilken tilknytningsform det skal være mellom Staten og den norske kirke bør demokratiseringsprosessen fortsette. Det er nødvendig å vurdere nye valgordninger for å øke valgdeltakelsen f. eks ved å ha direkte valg til de kirkelige rådene, utover menighetsråd, og Kirkemøtet.

Fire medlemmer frå Sveio fellesråd går inn for:

Alt. 1: Valgordningen bør være som i dag, men det bør arbeides med å styrke valgdeltakelsen. Evt. kan man supplere dagens ordning med indirekte valg med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.

Dagens ordning med at det er Menighetsrådene som velger bispedømmeråd, og dermed også Kirkemøtet, kommer av at man ser på lokalmenigheten som grunnenheten i kirken. Med indirekte valg sikrer en vertikal sammenheng i kirkeorganisasjonene, dvs. at når Kirkemøtet består av alle landets bispedømmeråd, så gir dette større gjennomslag for de strategiske vedtakene som fattes i Kirkemøtet. Faren med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd, er at man mister representasjonen fra menighetsråd til bispedømmeråd og Kirkemøte.

Spm 6.: Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i §2(eller annen paragraf i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet? 1. Ingen tillegg, 2. De politiske prinsippene som statsforfatningen bygger på: demokrati, rettstaten og menneskerettighetene, 3. Det kristne og humanistiske verdigrunnlag, 4. Det humanistiske verdigrunnlag, 5. At Dnk er en evangelisk-luthersk kirke.

Tre medlemmer frå Sveio fellesråd går inn for:

At de konstitusjonelle konsekvenser ikke er tilstrekkelig drøftet i Gjøennes utvalgets innstilling. Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke med tett tilknytning til statsforvaltningen og monarkiet som statsform. På denne bakgrunn bør Den norske kirke fortsatt forankres direkte i statsforfatningen - det vil si en fortsatt statskirkeordning. En eventuell verdiparagraf i Grunnloven bør slå fast at det norske samfunnet skal bygge på kristne og humanistiske verdier.

Fire medlemmer frå Sveio fellesråd går inn for:

Forslag til vedtak: Alt 3: Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget

Spm 7. Hvem bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen? 1. Den lokale kirke(Menighetsråd/fellesråd), 2. Kommunen, 3. Vet ikke

Alle sju medlemmer frå Sveio fellesråd går inn for:

Alt.1 Den lokale kirke(Menighetsråd/fellesråd)

Den lokale kirke (kirkelige fellesrådet) bør stå for gravferdsforvaltningen, slik ordningen er i dag. Drift av kirkegårder er et sensitivt forvaltningsområde.

I fellesrådene er det bygget opp verdifull kompetanse som har vist seg å fungere godt.

Undersøkelser viser (jf. NOU 2006:2 s. 136) at folk er tilfreds med hvordan kirkelig fellesråd har forvaltet gravferdsordningen. Forum for statskirken viser til at alle de nordiske landene har majoritetskirken ansvaret for dette området, også etter innføring av ny kirkeordning med skille mellom stat og kirke.

Spm 8: Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene? 1. Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret, 2. Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret, 3. Kommunene bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret, 4. Vet ikke

Tre medlemmer frå Sveio fellesråd går inn for:

Den lokale kirke/soknene bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret.

I henhold til den lutherske tradisjon har menighetene et sterkt selvstyre og ansvar for å konstituere den lokale kirken. Historisk er det lokalbefolkningen i hvert enkelt sokn som har bidratt til reisingen av kirkebygg. Kirkebyggene er mange steder produkt av stor lokal dugnadsinnsats, innsamlinger og gaver fra private. Dette er også ett uttrykk for at kirkebyggene fortsatt er en viktig identitetsmarkør lokalt, og er ofte stedets eneste monumentalbygg.

Fire medlemmer frå Sveio fellestråd går inn for:

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret. Det er statens oppgave å legge økonomisk til rette for tros- og livssynsutfoldelse. Samtidig kan det være enkelte kirkebygg som av særskilte kulturhistoriske hensyn kan overlates til statens/kommunenes eie.